

Odbor informačních služeb
Oddělení podpory uživatelů

Vážený pan
....., advokát a partner
HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní
kancelář
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1 - Nové Město

V Praze dne 30. 6. 2021
Č. j.: CSU-006200/2021-29
Zn.: Z-10578-CEN-21
Počet listů: 2 | Počet příloh: 0 | Listů příloh: 0
Vyřizuje: Mgr. Štěpánka Zelenková
Tel./Fax: 274 052 430
E-mail: stepanka.zelenkova@czso.cz

Věc: Žádost o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Vážený pane magistře,

na základě Vaší žádosti dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, o poskytnutí informací, která byla Českému statistickému úřadu (dále jen „ČSÚ“) doručena dne 18. června 2021, Vám k jednotlivým dotazům sdělujeme následující:

- a) **na základě jaké metodiky či pravidel, podle jakých kritérií a jakým způsobem vybírá ČSÚ do vyhlášky o Programu statistických zjišťování („Vyhláška“) pro příslušný rok okruh zpravodajských jednotek, na které se vztahuje zpravodajská povinnost podle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů („Zákon“)?**

Zpravodajská povinnost zpravodajské jednotky v Programu statistických zjišťování vyplývá z § 10 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto ustanovení ČSÚ do 30. listopadu daného roku vyhláší ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv vyhlášku o Programu statistických zjišťování na následující kalendářní rok. V Programu statistických zjišťování je u každého zjišťování uveden účel, obsah a způsob statistického zjišťování, dále okruh zpravodajských jednotek (dále také „respondentů“), periodicita zjišťování, lhůta k poskytnutí údajů a orgán státní statistické služby, který zjišťování provádí.

Většina zjišťování prováděných ČSÚ se realizuje na základě požadavků plynoucích z přímo aplikovatelných právních předpisů EU. Tyto předpisy jsou vydávány za příslušné oblasti statistiky, ze kterých vyplývá, za jakou statistickou populaci (úplnou množinu prvků, jejíž vlastnosti chceme zjistit) má být statistika prováděna. Zároveň pro statistická zjišťování, která se přímo neodkazují na evropský či jiný právní předpis, je statistická populace stanovena na základě požadavků hlavních uživatelů údajů ze zjišťování - vládních, regionálních, hospodářských a společenských institucí, nebo mezinárodních organizací.

Okruh zpravodajských jednotek, resp. vymezení ekonomických subjektů, které mají zpravodajskou povinnost definovanou § 2 písm. j) Zákona, je stanoven pro každé statistické zjišťování samostatně a vyplývá z požadavku na statistickou populaci. Při stanovení okruhu zpravodajských jednotek se rovněž vychází i z možnosti využití administrativních zdrojů dat a matematicko-statistických modelů, díky čemuž lze výběrový okruh omezit.

Zákon v § 2 písm. j) definuje zpravodajskou povinnost, jako povinnost zpravodajské jednotky poskytnout požadované individuální údaje pro statistická zjišťování uvedená v Programu statistických zjišťování včas, správně a pravdivě. K jejímu naplnění vybraní respondenti vyplní a předloží ke zpracování statistické výkazy, které tvoří podklad pro vznik statistických informací formou agregace individuálních údajů.

Zpravodajskou povinnost nelze odmítnout a zaniká pouze zánikem ekonomického subjektu.

- b) **na základě jaké metodiky či pravidel, podle jakých kritérií a jakým způsobem vybírá ČSÚ z konkrétního okruhu zpravodajských jednotek stanoveného Vyhláškou jednotlivé konkrétní subjekty, kterým následně posílá oznámení o zpravodajské povinnosti, tj. zejména zda oslovuje veškeré subjekty na trhu spadající do okruhu zpravodajských jednotek stanoveného Vyhláškou, nebo zda vybírá jednotlivé konkrétní subjekty dle vlastního uvážení?**

V závislosti na zvolené metodě statistického zjišťování stanoveného vyhláškou o Programu statistických zjišťování se uvádí v písm. c) popisu každého statistického zjišťování, zda jsou z okruhu zpravodajských jednotek osločovány buď všechny jednotky, tj. vyčerpávajícím zjišťováním, nebo jen jejich část, tj. výběrovým zjišťováním. V některých případech se uvedené metody kombinují. Při výběru zpravodajských jednotek se vždy přihlíží ke skutečnosti, zda je zpravodajská jednotka vedena v Registru ekonomických subjektů (RES) jako ekonomicky aktivní či nikoliv.

V případě použití výběrové metody statistického zjišťování je z množiny všech zpravodajských jednotek, které splňují kritéria pro dané statistické zjišťování, náhodně za použití matematicko-statistických metod vybrán soubor statistických jednotek tak, aby reprezentoval celou statistickou populaci a současně splňoval požadavky na kvalitu. Pro výběr těchto jednotek jsou použita kritéria, jako jsou např. převažující ekonomická činnost dle mezinárodní statistické Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE), velikost subjektu vyjádřená počtem zaměstnanců, výše aktiv či obratu. Výběrové soubory jednotek jsou tvořeny každoročně znovu.

U výběrového způsobu šetření se pro výběr respondentů využívá tzv. negativní koordinace, což znamená, že pokud je ekonomický subjekt respondentem ke zjišťování v měsíční nebo čtvrtletní periodicitě, není již vybrán mezi respondenty ročního zjišťování ve stejné oblasti zjišťování a naopak. Dalším využívaným principem je rotace výběru respondentů, tzn., výběrový soubor respondentů k danému zjišťování se v čase mění, zpravidla po třech letech se vymění 1/3 souboru. Toto pravidlo platí pro malé a střední firmy, a to pouze za předpokladu, že mezinárodní nařízení umožňuje použití výběrového zjišťování. Tato metoda se tedy nedá uplatnit pro větší respondenty s každoroční (plošnou) zpravodajskou povinností. Výběrové principy se uplatňují s cílem snížit administrativní zátěž respondentů.

V případě vyčerpávající metody statistického zjišťování jsou vybírány všechny zpravodajské jednotky z okruhu.

- c) ***jakou konkrétní součinnost, v jakém rozsahu a podle jakých pravidel poskytují ministerstva a jiné správní úřady ČSÚ při vypracování Vyhlášky? Vybírají či doporučují tyto správní úřady ČSÚ okruh zpravodajských jednotek či vybírají nebo doporučují ČSÚ konkrétní subjekty pro plnění zpravodajské povinnosti?***

Ministerstva a jiné ústřední správní úřady (dále také „ministerstva“) vykonávají státní statistickou službu v rozsahu stanoveném Zákonem. Program statistických zjišťování je dle § 10 odst. 1 Zákona a vyhlášky č. 394/2001 Sb., kterou se stanoví postup při přípravě Programu statistických zjišťování, vypracováván v součinnosti s ministerstvy a jinými správními úřady. V rámci přípravy Programu statistických zjišťování prováděných ČSÚ na další rok předkládají mj. ministerstva návrhy na obsah statistických zjišťování ČSÚ k posouzení. Tyto návrhy se mohou samozřejmě týkat i úpravy okruhu zpravodajských jednotek pro příslušné zjišťování. Předložené návrhy ČSÚ s ministerstvy projedná a rozhodne o jejich zařazení do Programu statistických zjišťování a následném zapracování do výkazů.

Ministerstva se podílejí na přípravě přílohy č. 2 k vyhlášce o Programu statistických zjišťování a za tímto účelem předkládají ČSÚ návrhy na statistická zjišťování pro příští kalendářní rok prováděná ministerstvy. Dále se podílejí na přípravě odůvodnění k vyhlášce a hodnocení dopadů regulace (RIA).

- d) ***počet sankcí za posledních 5 let uložených orgány státní statistické služby zpravodajským jednotkám za nesplnění zpravodajské povinnosti podle § 10 odst. 3 Zákona a součet výše těchto jednotlivých sankcí za příslušný kalendářní rok?***

Nedílnou součástí sběru údajů je proces sledování dodržování zpravodajské povinnosti. ČSÚ je oprávněn k uložení pokuty za její porušení podle § 26 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Pokutu lze uložit do jednoho roku ode dne, kdy porušení povinnosti bylo zjištěno, nejdéle však do tří let od doby, kdy k porušení povinnosti došlo. Pokuta může být uložena až do výše 100 000 Kč.

V zájmu dobrých vztahů jsou však ze strany ČSÚ upřednostňovány nástroje motivace respondentů k plnění zpravodajské povinnosti především formou urgencí, dialogu a konzultací s důrazem na celospolečenský význam poskytování potřebných dat.

ČSÚ v posledních pěti letech neudělil žádnou pokutu za nesplnění zpravodajské povinnosti.

S pozdravem